

ODPRTI PODATKI JAVNEGA SEKTORJA V SLOVENIJI – STRATEŠKI DELOVNI NAČRT ZA 2022 -2025

KAZALO

UVOD.....	2
1. VIZIJA.....	3
2. PRAVNI IN DEJANSKI OKVIR ZA ODPRTE PODATKE V SLOVENIJI	4
Pravne podlage za transparentnost in odprte podatke	4
3. NACIONALNI PORTAL ODPRTIH PODATKOV SLOVENIJE – PORTAL OPSI.....	5
O portalu OPSI	5
Tehnične lastnosti portala OPSI	6
Upravljalvska struktura portala OPSI.....	7
Seznam evidenc in podatkovnih zbirk države - Metapodatki	7
Letno poročilo o delovanju Portala OPSI	7
4. PRIROČNIK ZA ODPIRANJE PODATKOV JAVNEGA SEKTORJA.....	7
5. EKOSISTEM ODPRTIH PODATKOV - EZOP	8
6. STIČIŠČE ODPRTIH PODATKOV SLOVENIJE - OPSI HUB IN SODELOVANJE Z GOSPODARSTVOM	8
8	
7. UČINKI IN CILJI ODPIRANJA PODATKOV	8
Javna uprava oziroma subjekti javnega sektorja.....	9
Gospodarstvo	9
Načrt izvajanja aktivnosti	9
Seznam načrtovanih dogodkov v letih 2022 - 2025	11
Spremljanje izvajanja ukrepov	11
SLOVARČEK	12

UVOD

Slovenija sodi v sam vrh po odprtosti podatkov javnega sektorja. Nacionalni portal odprtih podatkov Slovenije - OPSI <https://podatki.gov.si/> je bil vzpostavljen leta 2016 kot enotna spletna točka za objavo odprtih podatkov za celotni javni sektor. Na portalu so na voljo metapodatkovni opisi zbirk javnega sektorja in zbirke odprtih podatkov. Surovi podatki, ki so objavljeni kot "odprti podatki", se lahko prosto ponovno uporabljajo. To pomeni, da jih lahko vsakdo, brez posebne zahteve ali registracije, pridobi in ponovno uporabi ter na njihovi podlagi izdelava nove produkte ali storitve z dodano vrednostjo s čimer se pospešuje tudi digitalno gospodarstvo. Podatki so dosegljivi v strojno berljivi obliki, ki omogoča raziskovalcem, novinarjem in podjetnikom izdelavo novih analiz, aplikacij, vizualizacij in podobno.

Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) je v indeksu odprtih podatkov OURData ocenila, da je Slovenija ostajamo med prvimi desetimi državami OECD, ki vztrajno in sistematično skrbijo za ustrezno zagotavljanje dostopa do odprtih podatkov in spodbujajo uporabo verodostojnih podatkov v korist celotne družbe in gospodarstva. Slovenija se je v indeksu leta 2019 uvrstila na 10. mesto, [2023 pa napredovala na 7. mesto](#) na lestvici.

Evropska komisija pa je v t. i. [Open Data Maturity Report](#) za leto [2021](#) Slovenijo uvrstila na 9. mesto in s tem pa v skupino hitrih sledilcev (Fast Trackers). V kategoriji Politika odprtih podatkov je Slovenija med vsemi državami zasedla odlično 1. mesto. Vsa ta leta ostaja Slovenija v (najboljši) skupini hitrih sledilcev ([Fast Trackers](#)).

Dokument »Odprti podatki javnega sektorja - Strateški delovni načrt za 2022 – 2025« opredeljuje **glavne ukrepe in aktivnosti Ministrstva za javno upravo (MJU) in Ministrstva z digitalno preobrazbo ter drugih organov javne uprave in širšega javnega sektorja na tem področju** v obdobju od januarja 2022 do decembra 2025 ter predstavlja kamenček v mozaiku odgovornega, odprtega in transparentnega delovanja javnega sektorja v Sloveniji.

Dokument je dopolnjena verzija oz. nadgradnja načrta 2022 – 2023.

1. VIZIJA

Naša usmeritev je spodbujanje odpiranja podatkov in ponovne uporabe podatkov javnega sektorja v Sloveniji.

Trend odpiranja podatkov s strani javnih institucij se že dalj časa zasleduje tako v okviru Evropske unije (Direktiva EU o ponovni uporabi podatkov javnega sektorja) kot tudi v širšem svetovnem merilu (npr. Open Government Partnership, G8 Open Data Charter).

Z objavo odprtih podatkov državljanom in podjetjem omogočamo bolj aktivno vključevanje v spremembe zakonodaje ter argumentirano javno razpravo. Statistični, prostorski podatki ali poslovni izkazi, nam pomagajo, da sprejemamo odločitve bolj utemeljeno ter da gradimo inovativne storitve in pridobimo nova spoznanja o javnih zadevah.

Z odpiranjem javnih podatkov je javni sektor usmerjen v povezovanje z različnimi deležniki informacijske družbe, tako z lokalno samoupravo (smart cities), z gospodarstvom, ki temelji na podatkih (data economy), znanostjo (open access), izobraževalnimi institucijami in nevladnimi organizacijami.

Odpri podatki v javnem sektorju prinašajo številne koristi:

- enostavnejši dostop do in izmenjava celih sklopov surovih podatkov javnega sektorja;
- razvoj novih digitalnih storitev;
- boljši vpogled v delovanje javnega sektorja in porabo javnega denarja;
- nove rešitve in povečano kvaliteto življenja;
- sodelovanje z različnimi deležniki: gospodarstvom, start-upi, lokalno samoupravo, raziskovalci, nevladnimi organizacijami, univerzami, šolami, kulturnimi organizacijami, itd.

Vse naštetje je bistveno za odprto, transparentno in učinkovito delovanje javnega sektorja, hkrati pa odpira vrata kreativnosti in inovacijam na področju razvoja digitalnih storitev in aplikacij.

Sledimo naslednjim načelom:

- privzeto odprto
- pravočasni in celoviti podatki
- dostopni in uporabni podatki
- primerljivi in interoperabilni podatki
- boljše upravljanje in vključevanje državljanov
- vključujoč razvoj in inovacije.

Sledimo viziji, da je Slovenija primer dobre prakse na področju odpiranja podatkov in uporabe javnih podatkov. Naša prizadevanja so namenjena okrepljenemu sodelovanju z vsemi deležniki - javnim sektorjem, občinami, gospodarstvom, nevladnimi organizacijami, raziskovalci, start-up podjetji, univerzami in srednjimi šolami - z namenom, da se odprte podatke v čim večji meri uporabi za izdelavo aplikacij, ki bodo služile dobremu servisu in storitvam za državljane in podjetja. Odpiranje podatkov javnega sektorja predstavlja velik potencial k povečanju transparentnosti in učinkovitosti delovanja javne uprave, večanju zaupanja državljanov ter tudi k pospeševanju preobrazbe v smeri digitalnega gospodarstva/družbe.

Naš slogan: »Odprti podatki za odprto družbo.«

2. PRAVNI IN DEJANSKI OKVIR ZA ODPRTE PODATKE V SLOVENIJI

Pravne podlage za transparentnost in odprte podatke

Ključno sredstvo v boju za odprto, transparentno in zato odgovornejše delovanje javne uprave v Sloveniji je pravica dostopa do informacij javnega značaja, ki je zapisana v **39. členu Ustave Republike Slovenije** in je vključena v določbe **Zakona o dostopu do informacij javnega značaja**. Odprtost in transparentnost delovanja se kaže na različne načine, predvsem s proaktivno spletno objavo informacij, ki jih objavljajo organi, seznanjanjem javnosti s predlogi predpisov, transparentnostjo porabe javnih sredstev, omogočanjem ponovne uporabe podatkov javnega sektorja ter ne nazadnje omogočanjem dostopa do informacij javnega značaja na podlagi individualnih zahtev.

Direktiva EU o ponovni uporabi podatkov javnega sektorja iz 2003 je prvič določila, da morajo biti podatki javnega sektorja na voljo vsakomur za ponovno uporabo pod enakopravnimi in transparentnimi pogoji, **namen sprememb Direktive iz 2013 in 2019** pa je bilo dodatno spodbuditi odpiranje podatkov na način, da organi ne zaračunavajo več cene ponovne uporabe in da ponudijo podatke na učinkovit in enostaven način preko spleta, v obliki tako imenovanih »odprtih podatkov«.

Bistvo ponovne uporabe je, da se podatki javnega sektorja (suvi podatki, ki se pridobivajo oziroma vodijo v bazah/evidencah organov javnega sektorja na podlagi izvajanja javnih nalog) s ponovno uporabo oplemenitijo in tako pridobijo dodano vrednost za nepridobitni ali pridobitni namen. Transparentnost in odpiranje podatkov spodbuja večjo učinkovitost v okviru javnega sektorja in prispeva k razmahu digitalnega gospodarstva in razvoju podjetništva.

Prenovljena Direktiva (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja (t.i. Open data direktiva), ki jo bo Slovenija prenesla v svoj pravni red v letu 2022. Glavne spremembe v prenovljeni direktivi:

- širitev področja uporabe Direktive na dokumente, ki jih hranijo javna podjetja;
- širitev področja uporabe Direktive na nekatere raziskovalne podatke;
- dodatni poudarek objavi dinamičnih podatkov;
- omejitev izjem glede zaračunavanja ter omogočanje zaračunavanja iz naslova anonimizacije;
- izključni dogovori;
- določitev seznama podatkovnih zbirk velike vrednosti, katerih ponovna uporaba je brezplačna.

Direktiva EU 2019/1024 je določila področja, iz katerih je vzpostavila podrobnejši seznam podatkovnih baz **velike vrednosti (HVD)**. Ta področja so: geoprostorski podatki, podatki o opazovanju zemlje in okolja, meterološki podatki, statistični podatki, podatki o družbah in lastništvo družb, podatki o mobilnosti.

Direktiva je bila implementirana z novelo [Zakona o dostopu do informacij javnega značaja \(ZDIJZ-G\)](#) in z [novo Uredbo o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja](#).

Na podlagi direktive je Evropska komisija pripravila [izvedbeno uredbo EU 2023/138](#), ki je na ravni EU določila enotni seznam posebnih naborov podatkov velike vrednosti, ki jih bodo morali organi ponuditi kot odprte podatke preko vmesnikov za aplikacijsko programiranje in na način masovnega prenosa (https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12111-Open-data-availability-of-public-datasets_en).

Slovenija je prvi seznam podatkovnih zbirk, ki so nabori podatkov velike vrednosti določila v Prilogi 2 nove Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja.

Slovenija je aprila 2015 sprejela tudi **Strategijo razvoja javne uprave 2015-2020**, v kateri so definirani tudi ukrepi za doseganje ciljnega stanja na področju odgovornega, odprtega in transparentnega delovanja javne uprave v Sloveniji. Med cilji je tudi odpiranje javnega sektorja.

Strategija digitalnih javnih storitev 2030, ki ji sledi Strategiji razvoja javne uprave 2015-2020, so digitalne javne storitve, osredotočene na državljanke in poslovne subjekte, ki omogočajo integrirano, usklajeno, varno in učinkovito interakcijo državljanov in podjetij z državo. Začrtana je smer razvoja digitalnih javnih storitev, kar bo omogočilo razvoj enostavnih storitev, ter vzpodbujalo njihovo široko uporabo.

Strategija Digitalna Slovenija 2030 je krovna strategija digitalne preobrazbe naše države do leta 2030 in je odgovor Vlade Republike Slovenije na razvojne izzive digitalizacije. Namenjena je strateškemu načrtovanju spodbujanja digitalne preobrazbe Slovenije v razvojnem obdobju do leta 2030. Temeljni cilj strategije je spodbujanje digitalne preobrazbe Slovenije v vseh segmentih – v družbi, državi, lokalnih skupnostih in gospodarstvu. Naslavlja ključna področja digitalne preobrazbe Slovenije in se pri tem opira na evropske strateške dokumente ter se usmerja v bistvene izzive digitalne preobrazbe v Sloveniji.

V Sloveniji posredovanje in odpiranje podatkov v javnem sektorju temelji na naslednjih pravnih podlagah in dokumentih:

- [Zakon dostopu do informacij javnega značaja](#)
- [Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja](#)
- [Direktiva EU 2019/1024 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja](#)
- [Izvedbena uredba Komisije \(EU\) 2023/138 o določitvi seznama posebnih naborov podatkov velike vrednosti ter ureditve za njihovo objavo in ponovno uporabo](#)
- [Priročnik za odpiranje podatkov javnega sektorja](#)
- [Strategija razvoja javne uprave 2015 – 2020](#)
- [Smernice za razvoj informacijskih rešitev](#)
- [Strategija Digitalna Slovenija 2030](#)
- [Strategija digitalnih javnih storitev 2030 in Akcijski načrt Strategije digitalnih javnih storitev](#)
- [Na poti k digitalni preobrazbi Slovenije po meri uporabnika](#)
- [EU Uredba o evropskem upravljanju podatkov \(Akt o upravljanju podatkov\), \(v pripravi: Zakon o izvajanju uredbe \(EU\) o evropskem upravljanju podatkov - 2024\)](#)

3. NACIONALNI PORTAL ODPRTIH PODATKOV SLOVENIJE – PORTAL OPSI

O portalu OPSI

Nacionalni portal odprtih podatkov Slovenije – Portal OPSI je enotna nacionalna spletna točka za objavo odprtih podatkov za celotni javni sektor in je bil vzpostavljen decembra 2016. Tako poleg državnih organov vključuje tudi možnost objave odprtih podatkov celotnega javnega sektorja. Portal vsem zagotavlja pravico do brezplačne in preproste ponovne uporabe prosto dostopnih podatkov, in sicer za kateri koli (neprofitni/profitni) namen. Za zbirke, objavljene na portalu, velja pravilo »odprte licence« (edini pogoj ponovne uporabe je navedba vira).

Portal OPSI ima dvojno funkcijo:

- a. predstavlja centralni katalog evidenc in zbirk podatkov v državi, torej centralni popis metapodatkov o vseh evidencah in podatkovnih zbirkah, ki jih vodijo državni organi, občine in drugi organi javnega sektorja;
- b. predstavlja enotno spletno mesto tudi za objavo podatkov iz zbirk v odprtih in strojno berljivih formatih.

Namen in cilji portala OPSI:

1. Urejanje podatkovnih baz javnih organov, opremljanje z metapodatki in odpiranje podatkov na način odprtih podatkov;
2. Dostop do odprtih podatkov javnega sektorja na enem mestu;
3. Preko portala in podpornih aktivnosti spodbujanje ponovne uporabe odprtih podatkov za večjo transparentnost in učinkovitost delovanja v javnem sektorju in za pospeševanje digitalne preobrazbe družbe in gospodarstva, še posebej na področju, t. i. podatkovnega gospodarstva (data economy), pametnih mest in skupnosti itd;
4. Organizacija aktivnosti za promocijo portala OPSI in vzpostavitev in krepitev ekosistema vseh deležnikov informacijske družbe, mdr. ponudnikov podatkov, podatkovnih analitikov in razvijalcev aplikacij;
5. Vgraditev mehanizmov za aktivno sodelovanje zainteresirane javnosti pri izboru in objavi novih podatkovnih naborov (crowdsourcing, co-creation). Možnost sporočanja napak, ki jih je uporabnik našel pri uporabi podatkov;
6. Funkcionalnosti za sprotno izdelavo standardiziranih vizualizacij objavljenih surovih podatkov;
7. Zagotovitev tehničnih in vsebinskih pogojev za enostavno umestitev portala in objavljenih naborov podatkov v svetovni splet odprtih podatkov (linked-open-data);
8. Omogočanje avtomatiziranega (strojnega) dostopa in ponovne uporabe dinamičnih podatkov, ki jih zbirajo organi javnega sektorja (npr. v realnem času), prek ustreznih API vmesnikov in kadar je to ustrezno in primerno, omogočanje njihovega masovnega prenosa.

Portal OPSI je namenjen in služi ter povezuje vse deležnike informacijske družbe. Namenjen je tako strokovni kot tudi širši javnosti (novinarji, raziskave, študijske zadeve, open access na področju znanosti, umetna inteligenca ipd.), subjektom javnega sektorja: državnim organom in organom javnega sektorja (izmenjava podatkov, nadgradnja v smislu ponovne uporabe...) gospodarstvu za vpogled v državne zbirke podatkov in ponovno uporabo (prenos in dodana vrednost za nove storitve; data economy), nevladnim organizacijam (krepitev pravne države, integritete, transparentnosti ipd...).

Tehnične lastnosti portala OPSI

Portal je **v celoti narejen z odprtokodno programsko opremo** in deluje na državnem računalniškem oblaku. Pri vzpostavitvi je bila uporabljena **izvorna koda od angleškega portala odprtih podatkov**, ki je dostopna preko Github repozitorija.

Zaradi zagotavljanja visoke razpoložljivosti ima Portal podvojena spletna in aplikativna strežnika. Urejanje vsebine je ločeno na dva dela. Osnovne vsebine, kot so novice, o portalu se urejajo v spletnem strežniku, preko sistema za upravljanje vsebin Drupal. Urejanje metapodatkovnih opisov poteka v aplikativnem zalednem delu in sicer na platformi CKAN, ki je sistem za upravljanje podatkov. Vsi podatki se hranijo v dveh bazah ter na datotečnem sistemu.

Sledimo principu 'enkrat zapisano', to pomeni, da se metapodatki in podatki, ki se vodijo pri sektorsko specifičnih portalih prevzemajo ali posredujejo preko 'harvesting' sistema. Tak primer prevzemanja podatkov so prostorski podatki, ki jih na podlagi direktive INSPIRE in Zakona o infrastrukturi za prostorske informacije vodi Geodetska uprava RS na Slovenskem INSPIRE Geo portalu. Preko 'harvestinga' se bodo podatki posredovali na evropski portal odprtih podatkov.

Upravljalvska struktura portala OPSI

Podatkovne zbirke na nacionalnem portalu OPSI objavljajo in urejajo uredniki po posameznih ministrstvih in drugih organih, ki se preko Varnostne sheme prijavijo v portal. Ekipa portala OPSI na Ministrstvu za javno upravo in Ministrstvu za digitalno preobrazbo opravlja funkcijo glavnega urednika portala, skrbi za povezovanje vsebinskih urednikov v okviru javne uprave in širšega javnega sektorja ter za izmenjavo dobrih praks pri odpiranju javnih podatkov.

Seznam evidenc in podatkovnih zbirk države - Metapodatki

V skladu z ZDIJZ in Uredbo o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja so na Portalu OPSI objavljeni metapodatki o posameznih zbirkah, ki jih vodi organ.

Pravna podlaga:

Priloga 1 k Uredbi o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja

https://www.uradni-list.si/files/RS_-2016-024-00082-OB~P001-0000.PDF
[2022-01-3683-2016-01-0994-npb1-p1 \(11\).pdf](2022-01-3683-2016-01-0994-npb1-p1 (11).pdf)

Letno poročilo o delovanju Portala OPSI

Vsako leto oz. po potrebi se pripravi poročilo o delovanju portala OPSI, ki so objavljena na portalu: <https://podatki.gov.si/knjiznica/porocila>

4. PRIROČNIK ZA ODPIRANJE PODATKOV JAVNEGA SEKTORJA

Kaj pomeni objava podatkovnih zbirk v odprtih formatih je natančneje pojasnjeno v **Priročniku za odpiranje podatkov javnega sektorja**, ki ga je vzporedno s vzpostavitvijo portala OPSI, pripravilo Ministrstvo za javno upravo. Priročnik je namenjen proaktivnemu odpiranju podatkov s strani organov javnega sektorja in spletni objavi zbirk v obliki »odprtih podatkov«. Priročnik prek logičnih korakov prikazuje praktične primere in primere dobrih praks v celotnem procesu odpiranja podatkov.

Priročnik je tudi osnova za predavanja, ki jih na temo odprtih podatkov za javne uslužbenke pripravlja Upravna akademija MJU.

Link na [Priročnik](#)

5. EKOSISTEM ODPRTIH PODATKOV - EZOP

Na osnovi portala OPSI je bil vzpostavljen t. i. ekosistema odprtih podatkov – EZOP. To pomeni sodelovanje med vsemi deležniki, ki jih zadeva odpiranje in/ali ponovna uporaba podatkov:

- a. vse institucije javnega sektorja - državni organi, lokalne skupnosti, upravne enote, javno zavodi, agencije, izvajalci javnih služb itd.,
- b. izobraževalne inštitucije, kot so srednje šole, fakultete, različni raziskovalni inštituti,
- c. nevladne organizacije,
- d. raziskovalni novinarji,
- e. start-up podjetja, majhna in srednje velika podjetja ter večja podjetja - digitalno gospodarstvo.

Gre za povezovanje javnega sektorja z različnimi deležniki informacijske družbe, tako z lokalno samoupravo (pametna mesta in skupnosti), povezovanje z gospodarstvom (data economy/pametne tovarne, industrija 4.0), znanostjo (open science), izobraževalnimi institucijami (povezovanje z univerzami) in drugimi raziskovalnimi institucijami in organizacijami (npr. umetna inteligenca), itd..

6. STIČIŠČE ODPRTIH PODATKOV SLOVENIJE - OPSI HUB IN SODELOVANJE Z GOSPODARSTVOM

Stičišče odprtih podatkov Slovenije - [OPSI HUB](#) je bilo ustanovljeno marca 2020 z namenom povezovanje in sodelovanje med javnim sektorjem in gospodarstvom. Pobudnika ustanovitve stičišča odprtih podatkov sta Tehnološki Park Ljubljana d.o.o. (projekt Odeon Glavne aktivnosti Stičišča odprtih podatkov Slovenije (OPSI DATA HUB SLOVENIA - kratko: OPSI HUB):

Stičišče odprtih podatkov Slovenije si prizadeva za integralno in celostno sodelovanje k spodbujanju in promociji ter razvoju odpiranja podatkov ter ponovne uporabe odprtih podatkov v gospodarstvu z namenom, da se razvijejo in spodbudijo podjetniške, družbene in socialne vrednosti, ki jih nudijo odprti podatki.

Glavne aktivnosti oz. usmeritve Stičišča odprtih podatkov Slovenije (OPSI HUBa) so:

- spodbujanje uporabe ter širjenje razpoznavnosti portala OPSI in odpiranja podatkov javnega sektorja;
- spodbujanje razvoja mehanizmov za financiranje uporabe odprtih podatkov;
- zavzemanje za vzpostavitev in delovanje delovne skupine za področje odprtih podatkov Slovenije znotraj Digitalne koalicije;
- zavzemanje za sodelovanje vseh deležnikov na področju ponovne uporabe odprtih podatkov in
- zavzemanje za aktivno sodelovanje z mednarodnimi partnerji in stičišči (hubi).

7. UČINKI IN CILJI ODPIRANJA PODATKOV

Odprti podatki lahko pomembno prispevajo k (vsaj) 4 ciljem oz. imajo pozitivne učinke na:

1. Večanje transparentnosti delovanja organov javnega sektorja (pomen za državljane, civilno družbo),
2. Reševanje okoljskih in družbenih izzivov (pametna mesta, itd.),

3. Inovativno digitalno gospodarstvo, nove digitalne storitve in produkti (pomen za gospodarstvo),
4. Učinkovito delovanje javnih institucij.

Podatkovne analize so pomembne kot **osnova za sprejemanje vladnih ukrepov in politik**. Poleg tega lahko ukrepi sprejeti na podlagi različnih analiz podatkov pomembno prispevajo k **večji učinkovitosti poslovanja** samih javnih institucij oz. javnega sektorja saj so podatkovne analize vedno bolj pomembne kot osnova za sprejemanje vladnih ukrepov in politik. Za pametno upravljanje kompleksnih sistemov je namreč nujna sistematična in pametna uporaba masovnih podatkov.

Javna uprava oziroma subjekti javnega sektorja

Odprti podatki (objavljeni na enotni spletni točki) prinašajo razbremenitev za organe javnega sektorja, saj se na tak način zmanjša pritisk prosilcev (javnih in zasebnih) za uporabo podatkov preko posamičnih postopkov, ki se izvajajo skladno z določbami zakona o splošnem upravnem postopku. Tako se pričakuje razbremenitev organov na tem področju in na drugi stran preko večje transparentnosti večjo kvaliteto baze podatkov. Z večjo transparentnostjo in dostopnostjo podatkov za ponovno uporabo tudi krepimo integriteto v javnem sektorju in znižujemo stroške (transparentnost, primerjava ipd...).

Gospodarstvo

Neposredni učinki na gospodarstvo so povezani z možnostjo ponovne uporabe odprtih podatkov, ki se lahko uporabljajo brezplačno za katerikoli namen (odprta licenca). Na posameznih področjih je velik potencial za razvoj zasebnega sektorja (okolje in prostor, finančni podatki, javna naročila, turizem, promet ipd..). Preko razvoja storitev z dodano vrednostjo, bo dana možnost dodatnih zaposlitev v zasebnem sektorju in s tem tudi dodatni vir dohodkov za državo.

8. PREDVIDENI UKREPI IN AKTIVNOSTI NA PODROČJU ODPIRANJA PODATKOV JAVNEGA SEKTORJA V 2022 - 2025

Načrt izvajanja aktivnosti

1. **Določitev nacionalnih nabora podatkov velike vrednosti – HVD** (Direktiva EU 2019/1024 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja ter izvedbeni akt Evropske komisije, katerega sprejem konec leta 2022).
2. **Priprava in sprejem novele Zakona o dostopu do informacij javnega značaja** (implementacija Direktive EU 2019/1024 o ponovni uporabi in o odprtih podatkih javnega sektorja) – november 2022.
3. **Priprava prve novele Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja** (implementacija novele ZDIJZ-G in s tem Direktive EU 2019/1024 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja) – december 2024.
4. Priprava seznama podatkovnih zbirk velike vrednosti na podlagi izvedbenega akta Evropske komisije in priprava **druge novele Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja** (implementacija novele ZDIJZ-G in s tem Direktive EU 2019/1024 Evropskega parlamenta in Sveta o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja) – december 2024.

5. [Mednarodno sodelovanje na področju odprtih podatkov](#) – aktivno sodelovanje z drugimi državami EU in tudi s tretjimi državami ter z Evropsko komisijo (PSI delovna skupina) in z OECD – Open Government Data delovna skupina.
6. [Vzpostavitev enotne informacijske točke](#) v skladu z 8. členom EU Uredbe o upravljanju podatkov (DGA) oz. z Zakonom o izvajanju Uredbe (EU) o evropskem upravljanju podatkov.
7. [Sodelovanje pri pripravi nove Strategije razvoja digitalnih storitev v javni upravi in Strategije razvoja Slovenije 2030 in drugih strateških dokumentih.](#)
8. [Nadaljevanje z vključevanjem organov na portal OPSI](#) (občine, javna podjetja, knjižnice, muzeji, koncesionarji, itd.)
9. [Izvedba usposabljanj na temo odprtih podatkov za javne uslužbence pri Upravni akademiji Ministrstva za javno upravo.](#)
10. [Izboljšati kakovost, količino in obseg odprtih podatkov in z njimi povezanih metapodatkov](#) (velja za ponudnike podatkov (urednike pri organih)).
11. [Izboljšati kakovost in obseg storitev](#), ki se zagotavljajo preko portala OPSI:
  - Stilsko preoblikovanje portala (prenova menijev in prve strani),
  - Dodatne funkcionalnosti za pomoč pri delu vsebinskih in glavnih urednikov (predlagaj popravek, novo zbirko – dopolnitev funkcionalnosti, obvestila uporabnikom, itd.).
12. [Dopolnitev modula OPSI API](#)
 Direktiva (EU) 2019/1024 določa, da je potrebno opredeliti poseben nabor podatkov velike vrednosti (**High Value Datasets**). Te zbirke bodo morale izpolnjevati naslednje zahteve: objava v strojno berljivi obliki, dostopne bodo morale biti preko API in kadar je ustrezno imeti omogočen masovni prenos k uporabniku. Za izpolnjevanje teh zahtev se je razvila ideja, da bi vzpostavili t. i. »**Podatkovno jezero - Data Lake**«. Tam bi lahko uredniki odlagali podatke v katerikoli strukturi sistem pa bi odložene podatke pretvoril v JSON in preko API uporabnikom omogočil dostop in masovni prenos teh podatkov. Na ta način najmanj posežemo v življenjski cikel objave podatkov istočasno pa sistemsko omogočimo dostop do podatkov na avtomatiziran način.
13. [Prenova Priročnika za odpiranja podatkov javnega sektorja](#) (prva polovica leta 2025)
14. Vzpostavitev sklada za spodbujanje ponovne uporabe odprtih podatkov, ki bo orodje za izboljšanje dostopnosti in uporabe podatkov na nacionalnem portalu odprtih podatkov. Finančna podpora bo namenjena za naslednje vsebine:
  - Ozaveščanje o odprtih podatkih,
  - Ponovna uporaba vladnih odprtih podatkov iz različnih vsebin (okolje, družba, ...),
  - Povečanje učinkovitost javnih storitev,
  - Projekti, študije o prednostih odprtih podatkov,
  - Projekti, študije o učinkih odprtih podatkov [iz okolijskega, družbenega, političnega ali gospodarskega vpliva](#).
15. [Sodelovanje z vsemi zainteresiranimi deležniki](#) - promocija in spodbujanje ponovne uporabe odprtih podatkov okviru EZOP in OPSI HUB (glej poglavji EZOP in OPSI HUB):
  - a. Organizacija različnih dogodkov (konferenc, delavnic, hackathonov, izobraževanj in drugih aktivnosti), na katerih bodo sodelovali vsi deležniki;
  - b. Ostale aktivnosti povezane z odpiranje, ponovno uporabo in promocijo odprtih podatkov;

c. Sodelovanje s skrbniki podatkov pri organih (Data Steward).

Seznam načrtovanih dogodkov v letih 2022 - 2025

- Dogodki ob svetovnem dnevu odprtih podatkov;
- Sodelovanje na dogodkih o odprtih podatkih, umetne inteligence in drugih s področja digitalizacije, ki jih bosta organizirali Evropska komisija in OECD;
- Organizacija dogodkov na temo odprtih podatkov in umetne inteligence v Sloveniji;
- Študijski obiski (odprti podatki in umetna inteligenca);
- Tematski hackathon (sodelovanje javnega sektorja in gospodarstva);
- Sodelovanje na EU hachathonih in drugih hackathonih oz. njim podobnih dogodkih po svetu;
- Posvetovanje z deležniki: občinami, javnimi podjetji, raziskovalci, regijskimi razvojnimi agencijami, javnimi zavodi, javnimi agencijami, itd.;
- Dogodki s študenti slovenskih fakultet (priprava in izdelava seminarskih nalog (vizualizacij, aplikacij) v okviru študijskih predmetov na fakulteti (dva ali več dogodkov) - oktober do januar;
- Srečanja z uredniki, ki pripravljajo in skrbijo za podatke pri organih;
- Predstavitev področja odprtih podatkov, ponovne uporabe podatkov, dobrih praks na strokovnih konferencah in ostalih dogodkih po Sloveniji: Festival odprtih podatkov, Dan pravice vedeti, Dan odprtih podatkov, Informatika v upravi, Dnevi slovenske informatike, Dan slovenske uprave, Dan statistike, Inspire Day, NT konferenca in drugih dogodkih;
- Drugi dogodki na temo odprtih podatkov in ponovne uporabe podatkov, ki jih bomo organizirali oz. se udeležili v okviru aktivnosti Ministrstva za javno upravo in Ministrstva za digitalno preobrazbo ter v okviru aktivnosti OPSI HUB.

Spremljanje izvajanja ukrepov

Ministrstvo za javno upravo in Ministrstvo za digitalno preobrazbo opravljata ključno vlogo pri pripravi in izvedbi navedenih aktivnosti ter spremljata izvajanje predvidenih ukrepov. Konec leta 2025 pripravita poročilo o opravljenih aktivnostih, ki se objavi na portalu OPSI.

SLOVARČEK

1. API – ApplicationProgrammingInterface – programski vmesnik, ki omogoča komunikacijo z drugimi programi in je namenjen avtomatizirani izdaji podatkov na zahtevo;
2. Co-creation – Co-creation / Soustvarjanje je izraz, ki se uporablja za opisovanje ustvarjalnih odnosov, ki jih imajo podjetja s potrošniki, in nastajajoče filozofije obstoja in družbene interakcije, ki temelji na prepoznavanju medsebojne povezanosti vsega življenja;
3. Crowdsourcing – Crowdsourcing je vrsta aktivnosti, pri katerih sodeluje množica ljudi z namenom reševanja širšega problema. Vsak posameznik z različnimi znanji prispeva manjši del, skupek del pa predstavlja dolgoročno korist za celotno skupnost;
4. Digitalno (podatkovno) gospodarstvo – Pojem digitalnega gospodarstva zajema širok spekter poslovnih dejavnosti, saj digitalizacija poteka na več nivojih, v vseh sektorjih ter tako v poslovnem, javnem kot tudi zasebnem oz. domačem okolju;
5. Državna uprava - Državna uprava kot del izvršilne oblasti v Republiki Sloveniji izvršuje upravne naloge;
6. Ekosistem - Digitalni ekosistem je porazdeljen, prilagodljiv, odprt družbeno-tehnični sistem z lastnostmi samoorganizacije, razširljivosti in trajnosti, ki izvira iz naravnih ekosistemov. Digitalni modeli ekosistemov temeljijo na poznavanju naravnih ekosistemov, zlasti za vidike, povezane s konkurenco in sodelovanjem med različnimi subjekti. Izraz se uporablja v računalniški industriji, industriji zabave, in Svetovnem gospodarskem forumu;
7. G8 Open Data Charter – Listina o odprtih podatkih, ki jo podpisala skupina G8;
8. G8 - Skupina G8, v kateri je sedem industrijsko najbolj razvitih držav in Rusija;
9. Harvesting – prevzemanje metapodatkov iz primarnega vira;
10. Javna uprava - Javna uprava so organi in organizacije, ki opravljajo javne zadeve oziroma dejavnosti upravljanja v javnih zadevah (državna uprava, lokalna samouprava in nosilci javnih pooblastil) . Javna uprava je del javnega sektorja;
11. Javni sektor – Javni sektor sestavljajo državni organi in uprave samoupravnih lokalnih skupnosti, javne agencije, javni skladi, javni zavodi in javni gospodarski zavodi ter druge osebe javnega prava, če so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti;
12. Metapodatki – Metapodatek (podatek) je podatek, ki vsebuje informacije o nekem podatku, a ni del le-tega. Primer metapodatkov so dimenzije fotografije, vendar niso del slike;
13. Odprte podatkovne zbirke – Odprti podatki so javne evidence ali informatizirane zbirke podatkov, ki jih na podlagi izvajanja javnih nalog, zbirajo zavezanci za dostop in ponovno uporabo (podatkov) v javnem sektorju. Zbirke podatkov se spletno objavijo v obliki elektronskih datotečnih formatov, v skladu z odprtimi standardi ter jih s tem dajo na voljo za kakršnokoli ponovno uporabo brez tehničnih ali licenčnih omejitev;
14. Odprti format - Specifikacija za shranjevanje digitalnih podatkov, največkrat vzdrževana s strani organizacije za standardizacijo, ki je javna in prosta, torej na razpolago vsem za uporabo in implementacijo;
15. Open Government Partnership (OGP) – Partnerstvo za odprto vlado (OGP) je večstranska pobuda, katere cilj je zagotoviti konkretne zaveze nacionalnih in podnacionalnih vlad za spodbujanje odprte vlade, krepitev položaja državljanov, boj proti korupciji in uporaba novih tehnologij za krepitev upravljanja. V duhu sodelovanja z več interesnimi skupinami OGP nadzira usmerjevalni odbor, ki vključuje predstavnike vlad in organizacij civilne družbe;
16. Podatkovno jezero – Podatkovno jezero je sistem ali shramba podatkov, shranjenih v naravni / neobdelani obliki, [1] ponavadi objektne datoteke. Podatkovno jezero običajno predstavlja shrambo vseh podatkov o podjetju, vključno s surovimi kopijami podatkov izvirnega sistema in transformiranimi podatki, ki se uporabljajo za naloge, kot so poročanje, vizualizacija,

napredna analitika in strojno učenje. Podatkovno jezero lahko vključuje strukturirane podatke iz relacijskih baz podatkov (vrstice in stolpci), pol strukturirane podatke (CSV, dnevniki, XML, JSON), nestrukturirane podatke (e-poštna sporočila, dokumenti, PDF-ji) in binarne podatke (slike, zvok, video);

17. Ponovna uporaba – Uporaba podatkov, ki ni povezana s prvotno javno nalogo, službo ali pooblastilom, zaradi katerih je podatkovna zbirka originalno nastala; vključuje uporabo v komercialne in nekomercialne namene;
18. Portal - Spletni portal je posebej oblikovano spletno mesto, ki združuje informacije iz različnih virov, na primer e-poštna sporočila, spletne forume in iskalnike, na enoten način. Običajno vsak vir informacij dobi svoje strani na strani za prikaz informacij (portalski programček);
19. Portal NIO – portal namenjen izmenjavi interoperabilnostnih rešitev in izdelkov javnega sektorja
20. Spletna povezava – hiperpovezava ali preprosto povezava sklic na podatke, ki jim lahko uporabnik sledi s klikom ali tapkanjem;
21. Spletno mesto – Spletno mesto je sestavljeno iz mnogo spletnih strani in drugih vsebin, ki so medsebojno smiselno povezane. Spletno mesto v angleščini imenujemo Web site, in to ni spletna stran, ki jo drugače v angleščini imenujemo Web page, kot se mnogokrat napačno izrazimo;
22. Strojni dostop do podatkov – kjer je mogoče, naj bodo podatki dostopni v strojno berljivih oblikah preko API vmesnikov, z uporabo ustreznih kodiranj in označevanj ter metapodatkovnih opisov;
23. Strojno-berljiva oblika/format – pomeni, da so podatki ali metapodatki strukturirani tako, da lahko programske aplikacije z lahkoto določajo, prepoznajo in izločajo določene podatke, vključno s posameznimi dejanskimi navedbami in njihovo notranjo strukturo;
24. VPS koncept – (Vpogled v podatke, Prenos podatkov k uporabniku ter Servis za on-line dostop do podatkov – API vmesnik;
25. Zbirka podatkov – Splošni pomen: »urejena zbirka medsebojno povezanih podatkov, ki je shranjena na nosilcu podatkov«; navadno se izraz uporablja za podatkovno zbirko ali podatkovno bazo, torej za računalniški sistem za hrambo in urejanje podatkov;
26. Linked-open-data – povezani podatki (pogosto z veliko začetnico kot povezani podatki) so strukturirani podatki, ki so med seboj povezani z drugimi podatki, tako da postanejo uporabnejši s pomočjo semantičnih poizvedb;
27. Odprta licenca – Odprta licenca je način, s katerim imetnik avtorskih pravic (ustvarjalec ali drugi imetnik pravic) splošni javnosti podeli veljavno dovoljenje za uporabo svojega dela. Uporabljena odprta licenca je običajno navedena na delu samem ali tam, kjer se delo deli z drugimi. Kot pri drugih licencah odprta licenca ne pomeni prenosa avtorskih pravic ali drugih pravic intelektualne lastnine. Kdor podeli odprto licenco za svoje delo, ostane imetnik avtorskih pravic za svoje gradivo in ga lahko uporablja, kot želi, npr. za trženje rezultatov svojih projektov;
28. Hackathon – Hackathon (znan tudi kot heck day, hackfest ali codefest; portmanteau hekerskega maratona) je oblikovalski šprint podoben dogodek; pogosto, pri katerih računalniški programerji in drugi, ki sodelujejo pri razvoju programske opreme, vključno z grafičnimi oblikovalci, oblikovalci vmesnikov, vodje projektov, strokovnjaki za domene in drugimi, intenzivno sodelujejo pri programih programske opreme;
29. Meetup – Meetup je storitev, ki se uporablja za organiziranje spletnih skupin, ki gostijo dogodke v živo za osebe s podobnimi interesi.
30. Data Steward – je skrbnik podatkov, ki predstavlja enotno kontaktno točko organizacije v zvezi z upravljanjem podatkov ter dostopom do podatkov in njihovo souporabo. Njegova vloga je svetovati, spodbujati, izobraževati, usmerjati in podpirati dobro podatkovno kulturo ter učinkovito uporabo podatkov znotraj organizacije, v skladu s cilji na organizacijski, sektorski, nacionalni, regionalni in mednarodni ravni.